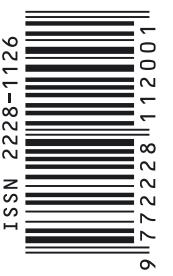

MINU ESIMENE KUNSTIKOGU

NR 3 (3)
SEPTEMBER 2011

L A U R E N T S I U S

ISSN 2228-1126

LAURENTSIUSE JÄRGMINE NÄITUS: TALLINN, VEEBRUAR 2012 · ISIKUNÄITUS · VAAL GALERII, TARTU MNT 80d · WWW.VAAL.EE

SAATEKS LAURENTSIUSE MAALIDELE

Heie Treier

LAURENTSIUS OMA ATELJEES VABADUSE VÄLJAKUL 22. SEPTEMBRIL 2011.

Laurentsiuse looming esitab üht eriti dramaatilist võimalust, kuidas tuua sajanditepikkuse ajalooga maalikunst kaasaega, nii et siin oleks esindatud ühtaegu tehnika auväärne minevik kui ka üsna vääritus olevik. Esimene, mida vaataja tema töödes näeb, on lummav tehniline teostus, mis on lahutamatult seotud töö sõnumi või sisuga. Vaataja võib tunda end sellisest töödest „võrgutatuna”, et siis pettunult avastada – pildisene mäng polegi nii puhas ja aus, nagu esmapilgul tundub. Laurentsius ise pole isikuna minu arust mingi dekadent, ent tema maalid möjuvad dekadentlikult, allakäiku portreteerivalt. Kunstnik ei paista eriti nautivat oma ajastu konteksti, milles ta maalib, vaid ta on sõnumitooga. Näiteks varasemates maalides on olnud viiteid narkomaaniale jms sotsiaalsele haigusnähtudele, milliste päevauudiste keskel me kõik püüame hakkama saada.

Igal visuaalsel väljendusel on mingi mikropoliitika. Laurentsius esindab vastandlikke „mikropoliitikaid” – uus-konservatiivsust ning anarhismi. Ta liigub tagasi raskepärase ja elitaarse akademistliku maalilaadini, mis modernistlikeks kunstiajalugudes seondub kivinenud reeglite ja piirangutega, mille vastu on eri maade kunstnikud 19. sajandi lõpust raevukalt võidelnud, ja paneb seda kritiseerima kergemeelselt kitši või anonüümse grafiti, mis justkui tühistab kogu akademistliku pingutuse, samas paljustub ise oma tühisuses. Laurentsius valdab ja manipuleerib seega mitte aasta(te) või aastakümnete, vaid aastasadade informatsiooni.

Märksõna „kitš” tõusis lääne (eriti New Yorgi) kunstis võidukalt esile 1980ndatel, Laurentsiuse kui kunstniku kuju-nemisperioodil. Noore kunstnikuna püüdis ta välja murda maalija imagost või ateljees üksi kannatava boheemlase müüdist, ta hakkas tegema koostööd skulptor AD-ga („Laurentsius ja AD” loomeperiood) või kaasmaalija Toomas Tõnissooga („Tomi ja Laurentsius” loomeperiood). Toona väljatöötatud ideed leiavad nüüd edasiarendust ja süvendamist, kitš on kasutusel kui mistahes „keel”, mis aitab esile tuua visuaalset kommunikatsiooni või ärritajat rohjuuretasandil. Kui 1980ndate eesti kitškunstis domineeris huumor ja tõeliselt kõrgendatud meeoleolu seoses poliitiliste vabanemisprotsessidega – näiteks rühmituse Neoeksprepost kollažid või Toivo Raidmetsa kasejalakes-tega mööbel – siis Laurentsiuse kitšlikud motiivid 21. sajandi alguses näivad sisendavat „kõrgendatud meeoleolu” pigem mingite ainete mõjul, kunstlikult tekitatuna.

Ja ometi, mis sest et näeme läbi maalidesse kodeeritud haigusi ja „võrgutusmehhanisme”, on siin miski, mis paneb neid töid üha vaatama ja vaatama. Nad ju ei nakata, vaid paljastavad. Neis näib olevat teadmine sellest, kuidas oleks õige elada. Nad on vastuoluliselt ilusad!

Lõdvestuseks, lõpetuseks küsimus autorile: „Kunstnikud, keda sa tohutult imetled? Eestis või mujal?” Laurentsius: „Võib-olla Kiefer 1980ndatest. Mingi osa Damien Hirst’ist. [Paus.] Äkki aitab.” ■

KUNSTIKOGUMIK „ARMASTUS 21. SAJANDIL” ESTI KAASAEGSE GRAAFIKAGA MÜÜGIL EESTI LITOGRAAFIAKESKUSES

Trükitud Eesti Litograafiakeskuses 2008. aastal, sisaldab 11 graafika originaaltömmist, formaat 100×70 cm, hind €5000. Lisainfo: litokeskus@gmail.com

Autorid:
**Kadri Alesmaa,
Peeter Allik,
Toomas Altnurme,
Merike Estna,
Kadri Kangilaski,
Laurentsius,
Marko Mätamm,
Mall Nukke,
Reiu Tüür,
Jaak Visnap,
Jasper Zoova**

MINU ESIMENE KUNSTIKOGU

Jaak Visnap

Kuna sporti ja kultuuri juhitakse samast ministeeriumist, siis soovin, et spordi ja kunsti eelarved oleks samavärsed, et igal öhtul pärast uudiseid tuleks päävakokkuvõte eesti ja maailma kunsti sündmustest, meeldiv oleks kuulda kunstnikke kommentaare õnnestumistest ja ebaõnnestumistest ja et ERR näitaks reportaaže maailmakunsti suursündmustelt. Et oleks kajastatud kunstibennaalid, -messid, maailma tippmuuseumide näituste avamised jne. Et kunstnikel oleks samavärsed tingimused enda tippvormi viimiseks kui sportlastel ja et meil oleks spordiga võrdsest toimiv manager’ide võrgustik. Et inimesed käksid näitustel, galeriides, muuseumides ja et inimesed teksid meie tänaseid loojaid. Ja et koos lehega saaksime teha ka professionaalseid dokfilme kunstnikest ja nende maailmast. ■

MINU ESIMESE KUNSTIKOGU
KAKS ESIMEST NUMBRIT

Kui see leht sind kasvõi mingil väikesel määral kunstile lähemale toob, asju selgitab, silmapiiri avardab ja sa tunned, et tahaksid tulevikuski kuulda ja näha, mis toimub ning millised tuuled puhuvad Eesti rikkalikul, kuid vähetuntud kunstimaastikul, siis tea, et su abi on igati oodatud, sest seda lehte nappide vahendite eest välja anda on ikka paras kunst.

Jaak Visnap

MTÜ Eesti Litograafiakeskuse pangakonto nr:

771000710962

LHV pank

KUNSTI EESMÄRK ON PAKKUDA ELAMUST. HEA KUNST ON HEAS MÖTTES INTELLIGENTNE MEELELAHUTUS

LAURENTSIUS

FOTO: JAAK VISMAR

Lauri Sillak (Laurentsius) sündis 20. augustil 1969. aastal Kohtla-Järvel. Esmase kunstihariduse sai Jõhvi Lastekunstikoolis. Keskkoolis otsustas ta valida erialaks kunsti, kuna toona, 1980ndate lõpul, tundus, et kunst on prestižne eriala ja kunstnikud heal järjel. EKA-sse astus ta aga alles paar aastat hiljem, pärast Tartu Ülikooli ja sõjaväge.

Laurentsius on olnud 11 aastat maaliöppejöoud EKA-s, praegu töötab vabakutselisena. Ta elab koos Kanadast Eestisse asunud kunstiteadlasest ajakirjaniku ja tõlgiga Riina Kindlamiga ning neil on kaks last, Tuule ja Mari.

Kunstnikunimi Laurentsius pärieneb 1990ndatest, „Tomi ja Laurentsiuse“ perioodist. Kuna pildid olid absurdsed, las olla ka nimi Eesti kontekstis jabur, otsustati. Teadlikult on lahtiseks jäetud vihje Pühale Laurentsiusele – on siin siis vihjet või pole? ■

MOORE I
ÖLI, LÖUEND, 97x110 cm,
2006, ERAKOGU

CV**ÖPINGUD:**

1987–1990 Tartu Ülikool, kehakultuur
1990–1996 Eesti Kunstiakadeemia maali osakond (bakalaureus)
1996 Tallinna Pedagoogikaülikool, inglise filoloogia

VALIK ISIKUNÄITUSI:

1995 Eesti Kunstiakadeemia Galerii, Tallinn (koos Toomas Tõnissooga)
1996 Linnagalerii, Tallinn
1996 Eesti Kunstiakadeemia Galerii, Tallinn
1997 Raatuse galerii, Tallinn
1998 Galerii Jüttner, Viin, Austria
1998 Raatuse galerii, Tallinn
1999 Linnagalerii, Tallinn (koos Anne Daniela Saalistega)
2000 Turu Kunstimuuseum, Soome (koos Anne Daniela Saalistega)
2001 Tallinna Kunsthooone Galerii (koos Anne Daniela Saalistega)
2002 Riigikogu galerii (koos Toomas Tõnissooga)
2003 Tartu Kunstimuuseum
2004 Galerii Vivian Napp, Tallinn
2004 Galerii Art Longa, Berliin
2005 Vaal galerii, Tallinn
2005 Kadrioru Kunstimuuseum, Tallinn (koos Peeter Lauritsaga)
2006 KU galerii, Tallinn (koos Sirli Heinaga)
2007 Hobusepea galerii, Tallinn
2008 Vaal galerii, Tallinn
2009 Draakoni galerii, Tallinn
2010 Vaal galerii, Tallinn
2011 Draakoni galerii, Tallinn

PREEMIAID:

1996 Vaal Galerii aastapreemia (koos Toomas Tõnissooga)
1997 Stipendium, Viin, Austria
1999 Eesti Maalikunstnike Liidu aastapreemia
1999 Kunstivaramu seinamaali preemia
1999 Konrad Mägi preemia
2011 Eesti Kultuurkapitali aastapreemia

KOGUD:

Eesti Kunstimuuseum, Tallinn;
Tartu Kunstimuuseum; Turu Kunstimuuseum, Soome;
Matti Miliuse erakogu, Tartu

BIBLIOGRAAFIA:

„Laurentsius & A.D.“ (kataloog), Turu Kunstimuuseum, Kerava, 2000

www.hot.ee/laurisillak/

ROSE XX
ÖLI, LÖUEND, SEGATEHNIKA, 78x49 cm, 2000, ERAKOGU

Kaasaegses kunstis on levinud meetod millegagi liialdada. Kas massiga või vormiga. Minu puhul on pildi enda mass ja raami mass viidud absurdse rõhu peale. Mingil määral on see metafoor kunstist vm – et teos ise polegi nii oluline, aga see, mis ümber toimub, on olulisem.

IKOON (Rainer Sarneti filmile)
ÖLI, LÖUEND, SEGATEHNIKA, 80x65 cm, 2010

Et kas ma proovin kuidagi moraali lugeda? Mitte eriti. Võtan mingi teema ja proovin selle niimoodi ära lahendada, et näituse külalistajal oleks huvitav. Need, kes maali hindavad, et nemad saaks mingi elamuse. Kui sellega kaasneb mingi moraal või poliitiline sõnum, las ta siis olla. Aga see pole peamine. Peamine on tekitada elamus. Kui ma vaatan van Trieri filme, ma saan elamus. Kunsti eesmärk on luua elamus.

„Minu Esimene Kunstikogu“ 3. numbris kasutatud Laurentsiuse tsitaadid pärinevad vestlusest kunstnikuga 21. ja 22. septembril 2011 kunstniku ateljees Vabaduse väljakul.

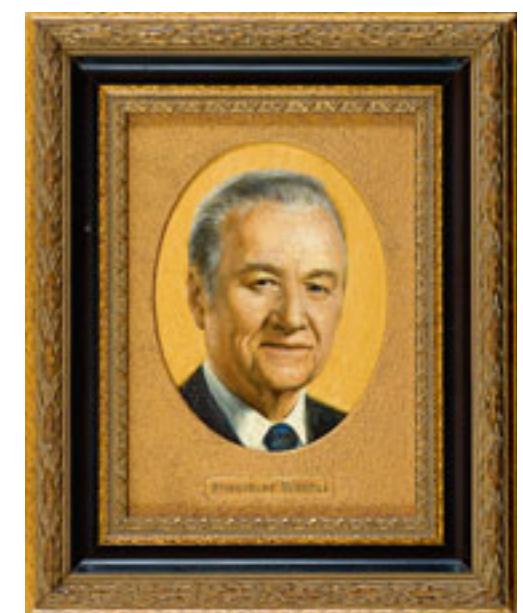
BFR 6
ÖLI, LÖUEND, SEGATEHNIKA, 117x78 cm, 2011

Millal kunst ületab meediakünnise? Kui vanameistri teos on 100 miljoniga ära müüdud või kui kuskil on soditud. See tekitab kohe emotsipone. Muidu jätab kunst laia publiku külma. Kui aga kunstnik sodib ise, siis ta kontrollib olukorda. Pluss esteetiline pool – õiged värvid, kompositsioon. ■

FINAL SNACK, Laurentsius Remix (Laurits & Mäeots Remastered)
DIGITRÜKK, SEGATEHNICA, 250×510 cm, 2005

PRESIDENT RÜTEL PISARAGA
ÖLI, LÖUEND, 47×38 cm, 2002, ERAKOGU

NOORE NAISE PORTREE
ÖLI, LÖUEND, SEGATEHNICA, 80×70 cm, 2008/2009

MAPPLETHORPE'I KALLA I-VI
ÖLI, LÖUEND, 40×40 cm / 60×60 cm / 80×80 cm /
100×100 cm / 120×120 cm / 150×150 cm, 2009, ERAKOGUD

INTERVJUU KUNSTIKOGUJAGA

FOTOD: JAAK VISNAP

RENE KUULMANN

Küsib Jaak Visnap ja vastab kunstikoguja Rene Kuulmann.

MIKS JA MIS ALUSTEL SA KOGUD KAASAEGSET KUNSTI?

Minu kui kunstikoguja paarikümneaastases haigusloos on olnud erinevad faasid ja nähud. Nendes on ilmnened suhteliselt tavapärase kulg oma loogilise mustriga.

MIS KRITEERIUM ON ALUSEKS KUNSTNIKU VALIKUL? KAS SA VAATAD NÄITEKS KUNSTNIKU VANUST JA HARIDUST?

Kunsti valik on tihtipeale suuresti emotsoonidel põhinev, kuid samas ka juba olemasoleva kogu täiendamise osas puhtalt vajaduspõhine tegevus. Kunstniku uurimine ja tundmaõppimine on täiesti eraldi huvitav peatükk kogumise juures ning kui see on vähegi võimalik, on saadav tervik suurepärase. **KAS VALID KUNSTI TEHNIKAST LÄHTUVALT?** Kui sul tekib kunsti vaadates isiklik emotsoon ja sa tunned temaga tekkiva sideme ära, siis on ta sinu emotsoon, mida võid vaid teistega jagada, kuid mis ei tohiks enam oleneda teistest. Tore, kui on neid, kellega oma emotioone jagada ja arutada.

ON SUL EESTIS KEDAGI, KELLE KÄEST VÕIKS KÜSIDA HEAD NÖÜ VÖI OLED ISE SEE, KELLE KÄEST KÜSITAKSE?

Mõningikord küsitakse minu käest nõu mõne kunstniku või töö suhtes, aga siis pügan pigem avada oma isiklikku tunnetust, kui et kuulutada konkreetset otsust.

KES ON SINU JAOKS PROFESSIONAALNE KUNSTNIK?

Ma nimetaks pigem sportlasi professionaalideks, aga kunstnikele sellise määragu omistamine tundub mulle kuidagi liiga julm.

KUIDAS SA JÖUDSID LAURENTSIUSE LOOMINGUNI JA TEMA TÖODE KOGUMISENI?

KUIDAS SEE KÄIS?

Laurensius oma töödega ja isikuna jäi silma näituselt. Ta ise püüdis küll jäädä märkamatuks, aga tema tööd on väga kõnekad. Eks ma siis vaikselt hakka singi tema poole samme seadma pärast esimese töö omandamist 2004. a EKL aastanäituselt.

KAS SUL ON SOOVITUSI TÄNASTELE KUNSTI-

HUVILISTELE JA INIMESTELE KAASAEGSE KUNSTI SUHTES? -KOGUJATELE?
Olge avatud ja algatage endas dialoog... Leviteerige ning sisenege läbi kunstniku tema maailma... Laske ennast kartmatult juhtida... Ärge jätké kasutamata võimalust astuda pildi (teose) sisse ja vaadata ringi... Kõrvalnähud võivad tekkida, aga need ei pruugi olla ebameeldivad...

KUIDAS SUHTUD TÄNASESSE EESTI KUNSTITURGU?

Sõna „kunstiturg“ tekitab teatud ebameeldivus-väriaid, aga eks ta on ajastu paratamatu termin. Eestis on asi rohkem täika moodi... Mis võib ka olla üsna põnev ja täis üllatusi.

KUIDAS SA NÄED KUNSTNIKU ROLLI TÄNAPÄEVA MAAILMAS? KUNSTNIK JU EI TEE AINULT PILTE? KES ON KUNSTNIK TÄNASES MAAILMAS?

Kunstniku roll ja tähtsus? Tegemist on sedavõrd mahuka ja filosoofilise teemaga, et ma ei julgeks siinkohal oma tiraadiga isegi alustada, sest seda teeved oluliselt paremini kunstnikud, kunstiteadlased ja filosoofid, kuid kahtlemata on kunstnik ja kunst meie ajastu oluline peegel ja lakkuspaber. Oma tunnetuslikkuse, maailma tajumise ning ümbritsevate protsesside analüütilise visualiseerimise oskuse poolest on kunstnikud kahtlemata parimad, olulised köikidest prohvetitest ja evangelistidest.

Kunst on kompass, mis näitab meile suunda, kuhu me liigume... Kahjuks oskavad aga vähesed meist seda õigesti mõista ning vajalikult tõlgendada.

KAS KUNST ON SINU JAOKS INVESTEERINGU MÖTTES OLULINE?

Ma ei ole kunagi suhtunud kunstikogumisse kui rahas mõõdetavasse investeeringusse. Minu jaoks on kunst vaimne, emotsionaalne ja individuaalselt suhestuv nähtus kogu oma mõttes.

KAS OSTJAD PEAKSID OSTMA JULGELT?

Eks kunsti ostjad on erinevad... Mõned arad... Mõned julged... Aga kindlasti pole kunsti ost kogumise eesmärgil võrreldav lihtsa ja julge igapäevase poodlemisega.

KAS SA TEADSID ENNE MIDAGI AJALEHEST „MINU ESIMENE KUNSTIKOGU“?

Olin kuulnud, et selline tore projekt [Minu Esimene Kunstikogu] on käivitumas ja loodan, et see saab olema paljudele julgustavaks tõukeks kunsti ja kunstnikega meeldiva ning kauakestva dialoogi alustamiseks. ■

LOVE-GRAFFITI

READY-MADE, SEGATEHNika, 240x730 cm, 2005, VAAL GALERII 2007. A

BEAUTY AND THE SNOWMAN
ÖLIPASTELL PAPERIL, SEGATEHNIKA, 245×245 cm,
2005, ERAKOGU

NÄGU VLL
ÖLIPASTELL PAPERIL, SEGATEHNIKA, 245×245 cm,
1999, ERAKOGU

NÄGU VL
ÖLIPASTELL PAPERIL, SEGATEHNIKA, 245×245 cm, 1999

TÜDRUK KAABUGA
ÖLIPASTELL PAPERIL, SEGATEHNIKA, 245×245 cm,
2010, ERAKOGU

KRISTUS HOLBEINI JÄRGI (Rainer Sarneti filmile) ÖLI, MASONIIT, 32×200 cm, 2010

AKADEEMILINE MAALIMINE JA GRAFITI

Laurentsiuse töödes on väga oluline osa tehnoloogilisel teostusel. Tema perfektsionistlike vanameisterlike portreede jm juurde kuulub šikk „viga-satus” ja mitteperfektsus. Laurentsius: „Kergelt masohhistlik lähenemine. See tuleb mingitpidi ka 1980ndate eesti kunstist, kus realistliku pildi peal oli mingi tuubist pigistatud sodipodi. Ando Keskküla jt maalid. Võtab nagu pinged maha, et maalid maksimaalselt kontrollitud pildi – ning siis lõed kõik segi.”

Laurentsiuse uusimad maalid mee-nutavad juba otseselt varasemate sajandite meistrite töid. Kuidas ta selleni jõudis? Laurentsius: „Akadeemilises maalis on omad reeglid, kuidas maalida. Kum vana kunsti restaurator Alar Nurkse on neid õppinud Peterburis. Ma tegin 2010. aastal tema juhendamisel kaks koopiat, et tehnika kätte saada – Koleri autoportree ja Rooma naine. See oli konkreetse näituse jaoks. Selline maal näeb juba ilma pragunenud pildipinnata vana välja, aga ma kasutan veel praoalakki (*cracking varnish*). Neid lakke on muidugi mitut sorti, näiteks *aging varnish* annab teatud kollaka värvit.”

Laurentsius: „Kui öelda tava-inime-sele „kunst”, siis ta kujutab ette tume-dal taustal akadeemilist portreed. Ja „mittekunstina” ta kujutab ette peldiku grafitit. Aga mis siis, kui panna need kaks kokku nii, et visuaal võidaks. Inimene, keda akadeemiline maal jätab üksköikseks, ja teine, keda grafiti vihastab – et need kaks hakkaks koos tööl.”

21. sajandi kunstnikuna ei nõua Laurentsius modellilt siiski tundidepik-kust ateljees poseerimist. Laurentsius: „Portreede tegemisel kasutan fotot. Lavastan võimalikult õige valgusega foto ja maalin siis foto järgi. Foto järgi

„MINU ESIMENE KUNSTIKOGU”
on ajaleht, mis ilmub kord kuus ja kajastab Eesti kunstnike loomingut.

Ajalehte annab välja Eesti Litograafiatekeskus. Ajalehte toimetavad Kadri Alesmaa, Jaak Visnap ja Heie Treier.

MINU ESIMENE KUNSTIKOGU

Ajaleht „Minu Esimene Kunstikogu”
Nr 3 (3)
September 2011 / Laurentsius
Ilmub 1 kord kuus

VÄLJAANDJA:

Eesti Litograafiatekeskus
Registrikood: 80159524
Pärnu mnt 154, 11317 Tallinn, Eesti
info@litokeskus.ee | www.litokeskus.ee

VASTUTAV VÄLJAANDJA:
Jaak Visnap, tel: +372 5560 4631

TOIMETUS:
Heie Treier, Kadri Alesmaa, Jaak Visnap

KEELETOIMETAJA:
Tuuli Kaalep

DISAINITUIM:
DF
www.df.ee

REKLAAMI MÜÜK:
tel +372 5560 4631
info@litokeskus.ee

ESIKAANE FOTO:
Jaak Visnap

TEOSTE REPRODUKTSIOONID:
Laurentsius

TRÜKK:
Printall

VÄLJAANDMIST TOETAB:
Eesti Kultuurkapital

võib tabada konkreetse hetke, intensiivse ilme. Kui natuuriis maalida, saavutad mingi „keskmise ilme”, aga see ei pruugi olla vastavuses tegeliku inimesega. Portreede-seeria tegemisel valisin maalimiseks fotod, kus tekkis intensiivsust – pilk, silmside vaatajaga.”

Vale-akadeemilisi maale ümbritsevad rohkelt dekoreeritud raamid, mis osutuvad kohati niivõrd dominantseteks, suruvad maalid tahaplaanile. Raamide loomine kuulub Laurentsiusel maalidega vördselt tähtsale kohale. Laurentsius: „Raamid – ma kasutan mingis mõttes äärmuslikku kitši, aga mingis osas viin selle kitšist välja. Tegemist on nagu flirdiga. Kitši mõiste on ajas muutuv, erinev ka riigiti, aga üldiselt mõistetakse kitši all „lilli” ja „kulda”. Need on ikka võimalikult autentsed vanad raamid, isegi kui need on ise ehitatud. Neid raame on grafitikunstnikud või vandaalid justkui rünnanud. Raame hangin kõikvõimali-

kest kohtadest. Suur osa mu töö-ajast lähebki sellele, et sõeluda poodides. Portree-sarjas kasutasin kuld- vm raame, põhiline, et nad meenutaksid vana raami. Isetehtud raamid miksin kokku, disainin neist ühe megaraami ja lõpuks ühtlustan, värvin üle mustaks. Enne oli hõbedane periood.”

Niisiis märksõna „kitš” – roosid, viisnurgad, inglikesed, kullavärv. Laurentsius: „Need motiivid kujunesid minu kunstis välja juba kümme aastat tagasi, kui sai töötatud koos AD-ga. Nõukogude-aja taustaga inimestele seostub viisnurk Stalini-ajaga, samas kokku panduna putodega on kaks äärmust. Roose seostatakse kitšiga. Roos on kõige lillelikum lill. Roose olen pildistanud ligi tuhatkond fotot. Puht tehniliselt tehakse mulle roose voolimismassist, abilised teevad. Viisnurki kas ostan või valan ise kipsist. Inglid tulevad müügile enne jõule.” ■

[MINU ESIMENE KUNSTIKOGU]